Μακεδονικά

Τόμ. 31, Αρ. 1 (1998)

Τελετή προς τιμήν του οικουμενικού Πατριάρχη
κ.κ. Βαρθολομαίου στην Εταιρεία Μακεδονικών
Σπουδών: (1 Οκτωβρίου 1997)

(ΕΜΣ) Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών

doi: [10.12681/makedonika.141](https://doi.org/10.12681/makedonika.141)

Copyright © 2014, ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών (ΕΜΣ). (1998). Τελετή προς τιμήν του οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου στην Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών: (1 Οκτωβρίου 1997). *Μακεδονικά*, 31(1), 419–426.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.141>

υποχωρημένο ή όχι δίσκο (Βορ. εκκλ. μονής του Λιβός, ναοί Καστοριάς), ρόδακες με σκυφίο στο κέντρο (Ρομπροσα) ή απλώς πλινθοπεριβλήτα σκυφία (Γεράκι). Στα δύο τελευταία παραδείγματα τα σκυφία παρεμβάλλονται σε διακοσμητικές ζώνες. Σύμφωνα με επί του τοίχου ένδειξη και συγκριτικά στοιχεία, είναι ενδεχόμενο να υπήρχαν και άλλοι δύο φεγγίτες ή απλοί ρόδακες (τυφλοί), σε ρυθμική αντιστοιχία με τα εκατέρωθεν του δилоβου απλά παράθυρα.

4. Το μεσαίο από τα παράθυρα της ανώτατης σειράς, ήταν δилоβο, γιατί:

- α) Σε δύο αθωνικούς μεσοβυζαντινούς ναούς χωρίς πλευρικές κόγχες, τον γειτονικό, του Ραβδόχου και εκείνον του Αγ. Προκοπίου, οι αντίστοιχες πλευρές διαθρόνωνται με δύο επάλληλα δилоβα.
- β) Στους μεσοβυζαντινούς ναούς της Κωνσταντινούπολης η διάρθρωση είναι συνήθως τριμερής και τα ανώτατα ανοίγματα, κατά το μέτρο που επιτρέπει η διαγραφή της εσωτερικής καμάρας σε συνάρτηση με την κλίμακα μεγέθους, δεν είναι στενότερα από τα αμέσως κατώτερα.
- γ) Στα μνημεία του ελλαδικού χώρου, της ίδιας περιόδου, υπάρχει συνηθέστατα υπό το αέτωμα αξονικό δилоβο. Στις πιο χαρακτηριστικές περιπτώσεις, η γραμμική βάση του τριγώνου του αετώματος διέσχεται πλησιέστατα προς τα κέντρα των $\mu \kappa \lambda \iota \omega \nu$ των τόξων του δилоβου.

5. Διευκρινίζεται ότι το κάτω τοξωτό άνοιγμα, κατά τον κατακόρυφο άξονα της όψης, ήταν κατά την α' οικοδομική φάση, θύρα. Στο σχέδιο δεν έχει αναπαρασταθεί ο νάρθηκας.

ΠΑΝΤΕΛΗΣ Γ. ΦΟΥΝΤΑΣ

ΤΕΛΕΤΗ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ
Κ.Κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ
ΣΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
(1 'Οκτωβρίου 1997)

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος κατὰ τὴν ὀλιγόμηρη παραμονή του στὴ Θεσσαλονίκη ἐτίμησε τὴν 1.10.1997 μὲ ἐπίσκεψή του τὴν Ἑταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ἡ ὑποδοχὴ τοῦ προκαθημένου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἔγινε στὸ Θέατρο τῆς Ε.Μ.Σ., τὸ ὁποῖο ἦταν κυριολεκτικὰ κατάμεστο ἀπὸ ἐταίρους καὶ φίλους τοῦ ἰδρύματος καὶ πλῆθος κόσμου ποῦ ἤθελε νὰ ἰδεῖ ἀπὸ κοντὰ τὸν Οἰκ. Πατριάρχη καὶ ζητήσει τὴν εὐλογία του. Τό Δ.Σ. τῆς Ε.Μ.Σ. σύσσωμο ὑποδέχθηκε τὸν Οἰκ. Πατριάρχη στὰ προπύλαια τοῦ Θεάτρου. Τὸν Πατριάρχη συνόδευαν μητροπολίτες τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, μητροπολίτες τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ πλῆθος κληρικῶν. Παρέστησαν ὁ ὑπουργὸς Μακεδονίας-Θράκης, ὁ δήμαρχος Θεσσαλονίκης, οἱ πρυτάνεις τῶν πανεπιστημίων Μακεδονίας καὶ Οἰκονομικῶν Ἀθηνῶν, ὁ διοικητὴς τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ, ὁ ἀστυνομικὸς διευθυντὴς Θεσσαλονίκης, ὁ κεντρικὸς λιμενάρχης, ὁ διοικητὴς τῆς Πυροσβεστικῆς Ὑπηρεσίας Θεσσαλονίκης, πρόξενοι, κοσμήτορες καὶ πρόεδροι σχολῶν τοῦ Α.Π.Θ., καθηγητὲς πανεπιστημίου, δικαστές, διευθυντὲς τραπεζῶν κ.λ. Τὴ φῆμὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχη, καθὼς καὶ ἄλλους ἐκκλησιαστικὸς ὕμνους, ἔψαλε ἡ χορωδία «Ἰωάννης Κουκουξέλης» ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ κ. Ἑμμ. Δασκαλάκη.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ε.Μ.Σ. καθηγητὴς κ. Κωνσταντῖνος Βαβοῦσκος «εἰς ἄψογον καὶ ἀπταίστο ἐκκλησιαστικὴν καθαρεὺσαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν», κατὰ τὴν ἔκφραση τοῦ ἰδίου τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχη, ἐξήρε τὴν προσωπικότητα

τοῦ προκαθημένου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καί ἐτόνισε τήν ἀξία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὡς θεσμοῦ θεμελιακοῦ τοῦ Γένους. Μετά τό τέλος τῆς ὁμιλίας του ὁ κ. Βαβούσκος ἀνέγνωσε τό Ψήφισμα τοῦ Δ.Σ. τῆς Ε.Μ.Σ. καί ἐπέδωσε τό χρυσοῦ μετάλλιο τῆς τεσσαρακονταετηρίδος τῆς Ἑταιρείας καί τήν ἀπό δέσμα λυκοῦ σχετικῇ περιγραμμήν στόν τιμώμενο Πατριάρχη. Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης στήν ἀντιφώνησή του εὐχαρίστησε γιά τήν ἐγκάρδια ὑποδοχή καί τή γενομένη πρός αὐτόν τιμή καί μέ τή σειρά του ἐξῆρε τό ἐπιστημονικό, πολιτιστικό καί ἔθνικό ἔργο τῆς Ε.Μ.Σ., ἀναφέρθηκε δέ στίς στενές σχέσεις τοῦ Πατριαρχείου μέ τήν Ε.Μ.Σ. καί μέ τόν Πρόεδρό αὐτῆς, ὁ ὁποῖος εἶναι καί μέγας ὀφικιάλιος τοῦ Πατριαρχείου. Ὁ Πατριάρχης πρὶν ἀναχωρήσει ἐξέφρασε τίς εὐγνώμονες εὐχαριστίες του καί στό βιβλίο ἐθιμοτυπίας τῆς Ἑταιρείας, στό ὁποῖο συνυπέγραψαν καί οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτόν ἀρχιερεῖς. Ἐν συνεχείᾳ παρετέθη στό ὑπερῶο τοῦ Θεάτρου μικρῇ δεξίωσι, κατά τή διάρκεια τῆς ὁποίας ὁ Πατριάρχης ἐδέχθη καί συνομίλησε μέ μεγάλο ἀριθμό παρευρισκομένων.

Δημοσιεύονται παρακάτω οἱ ἐκφωνηθέντες λόγοι, τό ψήφισμα καί ἡ εὐχαριστήρια ἐπιστολή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Ἡ προσφώνηση τοῦ Προέδρου τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν

«Θειότατε καί Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἡ Ἑταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν χαίρει χαράν μεγάλην ὑποδεχομένη ἐν τοῖς καταστάσεσιν αὐτῆς τήν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα, τόν Ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καί Οἰκουμενικόν Πατριάρχην. Ἡ Ἑταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν, ἀνώτατον ἐπιστημονικόν καί ἐν ταῦτῳ πνευματικόν καθίδρυμα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς κανονικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Ἀποστολικού, Πατριαρχικοῦ καί Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἀνέκαθεν πρός τόν θρόνον τοῦτον στενὰς διέτηρσε σχέσεις, διά τε τήν ἱστορικὴν αὐτοῦ συμβολήν τόσο ἐν τοῖς πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐλευθερίας ἀγῶσι τοῦ ἔθνους, ὅσον ἰδίᾳ ἐν τοῖς πρὸς τόν αὐτόν σκοπὸν ἀγῶσι τοῦ Μακεδονικοῦ Ἑλληνισμοῦ περὶ τὰ τέλη τοῦ προηγουμένου καί τὰς ἀρχάς τοῦ ἐνεστώτος αἰῶνος, καί τήν ἐξακολουθητικῶς ὑπάρχουσαν ἐπὶ παγκοσμίῳ ἐπιπέδῳ ὑπερτάτην πνευματικὴν ἐπιρροήν ἐξ ἧς καί ἐπὶ μέρους τό ἡμέτερον γένος ἀντλεῖ τὰ ἀγαθοποιὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς.

Πρὸ τινος χρόνου ἡ Ἑταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν παρέστη δι' ἡμῶν κατὰ τήν ἐνθρόνισιν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος ἐν τῷ περιλάμπρῳ οὐ μὴν καί μαρτυρικῷ Θρόνῳ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου καί ἠνύχθη τὰ ἀριστα Ὑμῖν τῷ νέῳ προκαθημένῳ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἐμνήσθημεν τότε τῶν μακαρίων μεγάλων Πατέρων, οὓς ἡ Ὑμετέρα Θειοτάτη Παναγιότης ἐκλήθη ἵνα διαδεχθῇ καί συνεχίσῃ τό ἔργον αὐτῶν. Καί ἐμνήσθημεν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, τοῦ καί Προέδρου τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου διατελέσαντος, καί Ἀνατολίου, τοῦ καί προέδρου τῆς περιλαλήτου Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου διατελέσαντος, καί Ταρασίου, τοῦ καί προέδρου τῆς ἱστορικῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου διατελέσαντος, καί ἐπὶ τούτοις τοῦ εὐκλεοῦς Ἰωάννου Χρυσοστόμου τοῦ καί Χρυσορρήμονος καί τοῦ διαβοήτου ἐπὶ παιδείᾳ καί σοφίᾳ Φωτίου τοῦ Πάνου καί τοῦ ἡρώϊκοῦ Μιχαὴλ Κηρουλαρίου, οὐ μὴν καί τοῦ μαρτυρικοῦ Γεωναδίου Σχολαρίου καί τοῦ ἔθνομάρτυρος Γρηγορίου τοῦ Ε', ὡς καί τοῦ ἐν νεωτέροις Ἰωακείμ τοῦ Γ' τοῦ Μεγαλοτρεποῦς καί Ἀθανάργου καί τοῦ τῆς ἀγάπης ἐκφραστοῦ Δημητρίου Α'.

Πάντες οὗτοι, οἱ μὲν δόξῃ, οἱ δὲ ἀκαθίνῳ στεφάνῳ περιβληθέντες, ἑαυτοὺς μὲν

τῷ Θεῷ καὶ τῇ ἱστορίᾳ καθαρούς τῃ καρδίᾳ παρέδωσαν, τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἐκρά-
τουναν, τὸ γένος ἡμῶν ἐν ἐργηγορείᾳ διετήρησαν καὶ τὴν εὐγνώμονα ἀνάμνησιν ἐν ταῖς
καρδίαις πάντων ἡμῶν ἐστερέωσαν. Δι' ὃ, ὅτε τὸ πρῶτον, ἅμα τῇ ἐθνικῇ παλιγγενεσίᾳ,
θέμα αὐτοκεφάλου ἐκκλησιαστικοῦ καθεστώτος ἐν Ἑλλάδι προστετέθη, ἡ πενταμελής
Ἐπιτροπὴ ἡ συσταθεῖσα ἐκ τῶν ἀρχιερέων ἐκ Πελοποννήσου ὀρμηθέντων, Κορίνθου
Κυρίλλου, Τριπόλεως Δανιὴλ, Ρέοντος Διονυσίου, Ἀνδρουσῆς Ἰωσήφ καὶ Βρεσθέ-
νης Θεοδώρητου, ὑπὸ τῆς ἐν Τροιζήνι Γ' τῶν Ἑλλήνων Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τοῦ
Μαΐου 1827, ἦτις, σὺν τοῖς ἄλλοις, τὴν ἐθναρχικὴν ἐξουσίαν τοῦ κλήρου ἀφῆρσε,
καὶ αὐτὴν τὴν ἐπιτροπὴν εἰδικῶς πρὸς σύνταξιν Κανονισμοῦ ρυθμίζοντος προσωρι-
νῶς τὰ τῆς διοικήσεως τῆς φερομένης πρὸς ἀνακήρυξιν αὐτοκεφάλου, ἐν Ἑλλάδι,
Ἐκκλησίας ὥρισε, μὴ ἀποδεχομένη τὴν τοιαύτην τῆς τότε Πολιτείας ἀπόφασιν καὶ δὴ
ἐνεργούσα ἀντιθέτως πρὸς τὰς προθέσεις αὐτῆς, ὁμοφώνως τὸ αὐτοκέφαλον ἀπέ-
κρουσεν ἀναποκαρινόμενη εἰς τὰς μυχίας τοῦ ἔθνους σκέψεις καὶ τὴν προσήλωσιν
αὐτῆς εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διεδήλωσε διὰ βαρυσμάντου διακηρύξεως,
ἧς καὶ τμήμα ἀπαγγέλλω διὰ τοῦ λόγου τὸ ἀσφαλές.

«Ἐπειδὴ πάντες ἡμεῖς, ἐξαιρέτως δέ οἱ τοῦ ἱεροῦ κλήρου τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκ-
κλησίας, οὐκ ἐγνωρίσαμεν ἄλλην μητέρα, εἰμὶ τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, οὔτε ἄλλον
κυριάρχην, εἰμὶ τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, καθ' ἣ καὶ ὁ μεγαλόφρων
αὐτῆς Πατριάρχης Γρηγόριος πρὸ ὀλίγων χρόνων ἐθυσίασθη ὑπὲρ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν πί-
στεως καὶ ὑπὲρ Πατρίδος, διὰ τοῦτο οὐκ ἐφέται ἡμῖν ἀποσπασθῆναι ἀπ' αὐτῆς καὶ
ἀποσκηρῆσαι, ἀλλ' οἱ εὐρισκόμενοι κατὰ τὴν Ἑλλάδα ἀρχιερεῖς ἐνούμενοι ἐν πνευ-
ματι, κυβερνήσομεν, ὅση ἡμῖν δύναμις, τὰς ἐμπειροτεμένους ἡμῖν ἐκκλησίας, μηδὲ
σχίσμα ἢ διαίρεσιν ἐμποιοῦντες εἰς τὴν πνευματικὴν ἡμῶν ἐνότητα καὶ ἐκκλησια-
στικὴν κοινωνίαν».

Παρ' ὅλα ταῦτα τὸ αὐτοκέφαλον καθεστὼς τότε, τὸ 1833, ἐπεβλήθη οὐσία πολι-
ταϊκῶς καὶ δὴ αὐτονομίαν παρὰ τὴν ἀγαθὴν προαίρεσιν τοῦ τότε μακαρίου προ-
κατόχου Ὑμῶν Κωνσταντίου, προσχῆματι μὲν μήπως τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον,
ὡς εὐρισκόμενον παρὰ τῇ ἔδρᾳ τοῦ σουλτάνου, παρεμβάλλῃ ὑπὸ τὴν πίεσιν αὐτοῦ
ἐμπόδια εἰς τὸν διεξαγόμενον ἐθνικὸν ἀγῶνα, οὐσία δὲ πρὸς προβολὴν εἰς τὸ προσκή-
μιον τοῦ ἔθνους τῶν αὐτοχθόνων παραγόντων, ἐξ οὗ καὶ οἱ ὅροι «παράγων», «παρα-
γοντισμός» ἐκτότε ἐκράτησαν.

Τὴν λαϊκὴν ἀπαρέσκειαν ἐπὶ τῇ γενομένη τότε ρυθμίσει ἐξέφρασαν ἀνέτως ἡ ἱκα-
νοποίησις, ἥτις προεκλήθη ἐκ τῆς μετὰ 17ετίαν ἀποκαταστάσεως τῶν πραγμάτων, εἰς
τὸν βασιλεῆ «Ὅθωνα, ὅστις ὑποδεχόμενος τὴν βάσει πλέον τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συν-
οδικοῦ τόμου τῆς 28ης Ἰουνίου 1850 συγκροτηθεῖσαν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλη-
σίας τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἀπεκλήθη, καὶ ἀντιπροσφώνων αὐτὴν εἶπε: «τὴν
ἐπανάληψιν τῶν κανονικῶν σχέσεων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῶν λοιπῶν Ὀρ-
θοδόξων Ἐκκλησιῶν θεωρῶ ὡς ἐν τῶν ἐπὶ τῆς βασιλείας μου λαμπροτέρων συμβεβη-
κότων». Ἀλλωστε τὸ πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἔγγραφον δι' οὗ τὸ τότε
ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἠτήσατο τὴν ἀποδοχὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὡς ἐν
Χριστῷ ἀδελφὴν διεμήνυε μεταξὺ ἄλλων ὅτι «ὡς γνήσια τέκνα τῆς Ἁγίας μητρὸς
ἡμῶν Καθολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀπονέμοντες πάντοτε τῇ Ὑμετέρα Πανα-
γιότητι τὴν παρὰ πάντων τῶν Ὀρθοδόξων ὀφειλόμενον Αὐτῇ φόρον εὐλαβείας καὶ
σεβασμοῦ, ὡς πρῶτῳ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας τῶν ὀρθοδόξων ποιμενάρχῃ καὶ
πνευματικῷ πατρί».

Ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ οὐσία, οὐχὶ δὲ τύποις, τότε συμβασιλεύουσα τοῦ Βυζαντίου,
ἀειθαλῆς πρωτεύουσα τῆς Μακεδονίας ὑπὸ τὴν σκέπην πάντοτε τοῦ μεγαλομάρτυρος

Ἁγίου Δημητρίου, ἡ ἔδρα ἐστὶ τῆς ἐπιφανεστέρας τῶν ἐν ταῖς ἀποκληθείσαις Νέαις Χώραις εὑρισκομένων Μητροπόλεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Ὡς γνωστόν αὐταὶ παρεχωρήθησαν ὑπὸ τοῦ Θρόνου τούτου τῇ θυγατρὶ Αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος ἐπιτροπικῶς ἵνα μετ' αὐτῆς ἀποτελέσωσι τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, διατηρηθείσας πάντως τῆς κανονικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Θρόνου τούτου, ὡς ἄλλωστε καὶ αὐτὸς ὁ νόμος 3615 τοῦ 1928 τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας ἐκύρωσε.

Καὶ αἱ μὲν περιστάσεις, ὑφ' ἃς ἡ παραχώρησις αὐτὴ ἔλαβε τότε χώραν διὰ τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνδικτικῆς Πράξεως ἀπὸ 14ης Σεπτεμβρίου 1928, παρῆλθον, ἐν τούτοις ὁ Θρόνος οὗτος εἰς οὐδεμίαν ἀντίστοιχον ἐνέργειαν προέβη ὑπὸ τὴν αὐτονόητον πάντοτε ἀξίωσιν τοῦ σεβασμοῦ τῶν κυριαρχικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων, ἅτινα ἄλλωστε ἀνέγκαιρα διατηρεῖ, ὡς πολλάκις ἔχομεν συγγράφει καὶ δικογραφῆσαι, καὶ τύποις καὶ οὐσίᾳ ἀσκεῖ ἐν ταῖς Μητροπόλεσι Δωδεκανήσων καὶ Κρήτης καὶ ἐν Ἁγίῳ Ὁρει, ὡς καὶ ἐν ταῖς Μητροπόλεσι τῆς ἁλλοδαπῆς κατὰ τὸν ΚΗ' Κανὸν τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὡς ἐν τοῖς βαρβαρικοῖς ἐν τῇ τότε ἐννοίᾳ εὑρισκομέναις. Καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις διευτυώθη ἅτοις, καθ' ἣν ἡ τυχὸν ἀνάγκη τῆς μνησθείσης Πατριαρχικῆς καὶ Συνδικτικῆς Πράξεως δυνατόν νά καταστήσῃ εὐεπίφορον τὴν ἐκ τῆς Τουρκίας ἐξάρτησιν τῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν, ἅτοις ἦν καὶ αὐτοὶ οὗτοι οἱ ἐσχάτως ἰδίᾳ διατυπώσαντες αὐτήν, ὡς ἰσχυρίζονται, οὐ πιστεύουσιν, ἀλλ' ἁπλῶς ἐν δυνητικῇ ἀπορίᾳ διατυποῦσι περὶ αὐτῆς, ἐν τούτοις οὐδεὶς λόγος χωρεῖ ἅτε τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἔχοντος μακράν παράδοσιν ἀντιστάσεως μέχρι θυσίας ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν. Ὑπομνήσκόμεν ἁπλῶς τὴν περίπτωσιν τοῦ μακαρίου ἐκ τῶν προκατόχων ἡμῶν Διονυσίου, ὅστις, ὅτε ὁ σουλτάνος προσεπαθήσῃ περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἵνα ἀναιρέσῃ τὰ προνόμια τῆς Ἐκκλησίας, μετέβη παρ' αὐτῷ διαμαρτυρούμενος καὶ φέρων μετ' αὐτοῦ τὸ σχοινίον τὸ πρὸς ἀπαγχονισμόν αὐτοῦ.

Ἐπὶ τούτοις πρόσφατον παράδειγμά ἐστιν ἡ περίπτωσις τῆς Ἑσθονικῆς Ἐκκλησίας, ἣν τὸ Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, διασκεδάζον τὰς ἀντιδράσεις τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰς ἁλλοθεν πιεστικὰς συστάσεις φύσεως ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, προέβη εἰς ἐνεργοποίησιν τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνδικτικοῦ Τόμου τοῦ Ἰουλίου 1923, δι' οὗ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑσθονίας αὐτοκεφάλον ἀνεκτίχρυσεν ἀνταποκριθὲν εἰς τὴν θέλησιν τοῦ ἐσθονικοῦ λαοῦ.

Καὶ ἀναμνήσκομαι ἐν τῷ τοῖῳδε τοῦ μακαρίου Γερμανοῦ, τοῦ ἀρνηθέντος νά ἐφαρμόσῃ τὸν νόμον Λέοντος τοῦ Γ' περὶ ἀφαιρέσεως τῶν εἰκόνων ἐκ τῶν ναῶν, καὶ Φωτίου τοῦ Πάνυ, ἀρνηθέντος τὴν ἀνάμειξιν τοῦ Πατριάρχου Ρώμης εἰς τὰ τῆς Βουλγαρίας πράγματα.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει σημειωθῆτω ὅτι ἤδη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριαρχικὸς Θρόνος ἀνατᾷ συνεχῶς τὴν προτέραν αὐτοῦ λαμπρότητα καὶ τὸ μέλλον αὐτοῦ προσιωνίζεται ἀντάξιον τῆς οἰκουμενικῆς αὐτοῦ προσφορᾶς.

Χαιρόμεθα, διότι καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἀγωνιζόμεθα ἐξ ἁπλῆς ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς προώθησιν τῆς ἐμπειδώσεως τῆς πατριαρχικῆς ταύτης ἀξίας. Τὸ Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, τῇ ἐνεργείᾳ ἡμῶν ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου ὡς Νομικὸν πρῶσιον Δημοσίου Διεθνὸς Δικαίου καὶ ὡς συνέπεια αὐτοῦ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης τιμᾶται ὡς ἀρχηγὸς κράτους. Ἀνεξαρτήτως τούτων ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐοικάζεται ἐν ταῖς καρδίαις πάντων ἡμῶν ὡς ἀρχηγὸς τῆς Ὁρθοδοξίας, ὡς συντηρητὴς τοῦ ἀρχαίου ἐπισκοπικοῦ κάλλους, ὡς ἐγγυητὴς τῆς ὁρθοδόξου πίστεως ἡμῶν.

Εὐχαριστοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα διὰ τὴν ἄκρως τιμητικὴν

ἐπίσκεψιν Αὐτῆς ἐν τοῖς καταστήμασι τῆς ἡμετέρας Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν καὶ χαιρόμεθα διότι Ὑμεῖς νέος τὴν ἡλικίαν, γλωσσομαθῆς, μεμορφωμένος καὶ δυναμικός εὐρέθητε ἔχοντες ἐμπεισιστευμένον Ὑμῖν τὸν οἶακα τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ ἐν ταυτῷ τὸν οἶακα τῆς καθολικῆς κατ' Ἀνατολὰς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐς πολλὰ τὰ ἔτη τῆς Παναγιότητος Ὑμῶν».

Ἀνάγνωση καὶ ἐπίδοση ψηφίσματος ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν

«Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον, Θεοτάτε καὶ Παναγιώτατε Δέσποτα, ἀπεφάσισε ψήφῳ ὁμοθυμῶ τὴν ἀπονομὴν εἰς Ὑμᾶς τοῦ ὁλοχρῶσου μεταλλίου τῆς τεσσαρακονταετηρίδος τῆς Ἑταιρείας ἡμῶν καὶ τὴν ἀπονομὴν ψήφου ἐπὶ μεμβράνης. Τὸ κείμενον ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΤΥΧΗ ΑΓΑΘΗ
ΕΔΟΞΕ Τῷ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚῷ ΣΥΜΒΟΥΛΙῳ
ΤΗΣ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚῇ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΝ Τῇ ΣΥΝΟΔῳ ΑΥΤΟΥ ΤΗΣ ΟΓΔΟΗΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
ΕΤΟΥΣ ΕΒΔΟΜΟΥ ΕΝΕΝΗΚΟΣΤΟΥ ΕΝΑΚΟΣΙΟΣΤΟΥ ΚΑΙ ΧΙΛΙΟΣΤΟΥ
Τῇ Α.Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΙ Τῷ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚῷ ΠΑΤΡΙΑΡΧῇ

κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙῳ

ΔΕΞΙῳ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΟΙΑΚΟΣΤΡΟΦῳ
ΑΔΙΑΛΕΙΠΤΩΣ ΜΟΧΘΟΥΝΤΙ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ,
ΘΕΡΑΠΟΝΤΙ ΔΕ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΑΧῳ ΕΥΣΤΑΘΕΙ
ΤΩΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ ΔΟΓΜΑΤΩΝ,

ΑΠΟΝΕΙΜΑΙ

ΤΟ ΧΡΥΣΟΥΝ ΜΕΤΑΛΛΙΟΝ ΤΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ ΑΥΤΗΣ 1939-1979
ΩΣ ΕΝΔΕΙΞΙΝ ΤΙΜΗΣ, ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΣΕΒΑΣΜΟΥ ΑΥΤῷ ΤΕ
ΚΑΙ Τῷ ΣΕΠΤῷ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚῷ ΘΡΩΝῷ ΚΟΙΤΙΔΙ ΤΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ
ΕΓΕΝΕΤΟ ΕΝ Τῇ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚῇ ΠΟΛΕΙ ΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ
Τῇ ΠΡΩΤῇ ΜΗΝΟΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
ΕΤΟΥΣ ΕΒΔΟΜΟΥ ΕΝΕΝΗΚΟΣΤΟΥ ΕΝΑΚΟΣΙΟΣΤΟΥ ΚΑΙ ΧΙΛΙΟΣΤΟΥ, ΙΝΔΙΚΤ. ΣΤ'

Πρὶν ἢ ἀπονεῖμω αὐτὸ Παναγιώτατε δύο λέξεις θά εἴπω. Ὁ Αὐγουστος Βασιλεὺς καὶ Αὐτοκράτωρ Ἰωάννης ὁ Τοιμισκῆς ἔδωκεν εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος διάταγμα καταστρωθὲν ἐπὶ δέρματος τράγου. Τὸ διάταγμα τοῦτο φέρει τὴν ἐπωνυμίαν ὁ Τράγος. Ἡμεῖς ἐθεωρήσαμεν τί τὸ ἰσχυρότερον τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Τράγου νὰ ποιήσωμεν. Διευτυώσαμεν αὐτὸ ἐπὶ δέρματος λύκου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀκριβώτερον καὶ καλύτερον καὶ στερεώτερον καὶ συμβολικώτερον. Πρέπει νὰ ἔχετε καὶ ἓνα λύκον ἐκεῖ. Καὶ παρακαλοῦμεν ἐφεξῆς νὰ τὸ χαρακτηρίζετε «ὁ Λύκος», καὶ ὁποῖος θέλει νὰ τὸ ἐπισκέπτεται νὰ λέγῃ «ὁ Λύκος», τὸν ὁποῖον ἡ Ἑταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν ἐχάρισεν εἰς τὸ Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον.

Ἡ ἀντιφώνηση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου

«Ἐντιμολογώτατε κύριε Πρόεδρε τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν, Ἀγαπητοὶ κύριοι σύμβουλοι καὶ συνεργάται,

Ἡ ἡμετέρα Μετριοτής αἰσθανόμεθα ἰδιαίτεραν χαράν ἐπισκεπτόμενοι τὸ Ἱδρυμα τοῦτο τῆς ἐπιπόνου καὶ ἐπιμόνου σπουδῆς τῶν ἀφορώντων εἰς τὸν ἱστορικόν καὶ γεωγραφικόν χώρον τῆς Μακεδονίας. Ἐκφράζομεν τὸν θαυμασμόν ἡμῶν διὰ τὸ ἐπιτελούμενον ἔργον, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκ τοῦ πλησίου γνώσις ἐκπλήσσει, ὅσον καὶ ἂν ἐξ ἀκοῆς εἶχομεν πληροφορηθῇ τὰ περὶ αὐτοῦ.

Μετὰ μεγάλης συγκινήσεως παραλαμβάνομεν παρὰ τῆς σπουδαιότατον ἔργον ἐπιτελούσης Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν τὸ ἀπονεμηθὲν τῇ ἡμετέρᾳ Μετριοτῇ χρυσὸν μετάλλιον καὶ τιμητικὸν δίπλωμα ἐπὶ περγαμνῆς. Τὸ μετάλλιον καὶ τὸν Λύκον. Ἐκφράζομεν τὰς θερμὰς ἡμῶν εὐχαριστίας διὰ τὴν ἐξόχως τιμητικὴν ταύτην διάκρισιν, ἡ ὁποία ἐκφράζει τὸν βαθὺν σεβασμὸν ὑμῶν πρὸς τὴν Μητέρα Ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν θεσμόν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Τὸ μετάλλιον καὶ τὸ δίπλωμα τοῦτο ἀποτελοῦν ἓνα ἐμφανὲς κρῖον τοῦ ἁοράτου, ἀλλ' ἰσχυροτάτου συνδέσμου, ὃ ὁποῖος ὑφίσταται μεταξύ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Μακεδονίας, εἰς ὃν ἀνεφέρθη ἐπιτυχῶς ὁ προλαλήσας Ἐντιμολογιώτατος Πρόεδρος τῆς Ἑταιρείας ὑμῶν. Θὰ ἀποτελῇ δὲ δι' ἡμᾶς καὶ μίαν συνεχῆ υπόμνησιν τῶν φιλαλλήλων αἰσθημάτων μεταξύ ἡμῶν καὶ ὑμῶν, καὶ τῶν ἀλληλεγγύων αἰσθημάτων, ἴσως δὲ καὶ θὰ διδῇ εἰς τὸν ἐξ ἡμῶν, τῶν ἀγαπωμένων φίλων, ἐκάστοτε ἐμπεριστατὸν τὴν δυνατότητα ὅπως βλέπῃ ἀμφιδρόμως τὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ὄνειρον, ἀκούων ὅχι μόνον τὸ «διαβάς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν», ἀλλὰ καὶ τὸ «διαβάς ἐκ Μακεδονίας βοήθησον ἡμῖν».

Ἡ Ἑταιρεία, ἄλλωστε, Μακεδονικῶν Σπουδῶν εἶναι εὐφύμως γνωστὴ διὰ τὴν πολυσχιδῆ καθαρὰ ἐπιστημονικὴν δρᾶσιν καὶ τὴν προσφορὰν αὐτῆς εἰς τὴν μελέτην καὶ βαθυτέραν γνώσιν τῶν διαβιούντων εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτῶν. Διότι ἡ Μακεδονία, ὡς γεωγραφικὴ περιοχὴ τοῦ εὐρύτερου χώρου εἰς ὃν κατῴκουν καὶ ἐδραστηριοποιοῦντο τὰ διάφορα ἑλληνικὰ φύλα τῆς ἀρχαιότητος, εἶναι ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων παροῦσα εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ δὴ καὶ πρῶ, βεβαίως, τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ μετ' αὐτόν, καὶ ἐπὶ Βυζαντίου καὶ μέχρι τοῦ σήμερον, ὥστε ἡ σπουδὴ αὐτῆς νὰ εἶναι πολλαχῶς διδακτικὴ καὶ ὠφέλιμος. Μάλιστα μετὰ τὴν Ὀθωμανικὴν κατάκτησιν οἱ ἐκχριστιανισμένοι λαοὶ τῆς Βαλκανικῆς, τεθέντες ὑπὸ τὴν πνευματικὴν προστασίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ ἀποτελέσαντες τὸ Ρουμ-Μιλλετί τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, ἠσθάνθησαν ἡνωμένοι ἐν τῇ χριστιανικῇ αὐτῶν πίστει, ἀντιτιθεμένη πρὸς τὴν ἰσλαμικὴν πίστιν τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐξουσίας, καὶ ὀλίγου δεῖν θὰ ἡνοῦντο ἐν Χριστῷ, τοῦθ' ὅπερ βεβαίως δὲν θὰ κατήργει τὴν φυλετικὴν ἰδιοπροσωπεῖαν αὐτῶν, ἀλλὰ θὰ ἐνέτασεν αὐτὴν εἰς τὴν προσήκουσαν ὑποδεσπόμενην θέσιν τῶν διαφορῶν ἀνευ ἐσχατολογικῆς σημασίας ἐν Χριστῷ, ὅπου οὐκ ἐν Ἰουδαίῳ, οὐδὲ Ἕλλην, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος.

Ἡ ἱστορικὴ ἐξέλιξις καὶ ἡ ἔξαρσις τῶν ἐθνικῶν ἰδιαιτεροτήτων ἔφερεν ἀτυχῶς τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς λαοὺς τῆς Βαλκανικῆς εἰς ὀξυτάτας πολεμικὰς καὶ φυλετικὰς συγκρούσεις, πολλαὶ τῶν ὁποίων διεδραματίσθησαν εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ τῶν ὁποίων τὸν ἀντίκτυπον ζῶμεν ἔως σήμερον. Ἐπειδὴ ἡ ἀληθὴς γνώσις πάντοτε ἐλευθεροῖ ἀπὸ προκαταλήψεων καὶ πεπλανημένων παραδοχῶν, αἱ ὁποῖαι σχεδὸν πάντοτε εὐρίσκονται ὀπισθεν τῶν συγκρούσεων, πιστεύομεν ὅτι τὸ ἔργον τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν εἶναι ὅχι μόνον μία προσφορὰ εἰς τὴν γνώσιν ἀλλὰ καὶ μία οὐσιαστικὴ προσφορὰ εἰς τὴν εἰρήνην. Εὐχόμεθα ὅπως εὐδοκῶνται οἱ σκοποὶ αὐτῆς ἐπ' ἀγαθῇ τῇ ἐν τῇ Βαλκανικῇ εἰρήνῃ καὶ τῇ παγκοσμίῳ, ἡ ὁποία πολλάκις κινδυνεύει ἀπὸ τοπικὰς συγκρούσεις.

Εἰς ὅλους ὑμᾶς, τοὺς ἐπιτελοῦντας τὸ ἡράκλειον τοῦτο ἔργον ἀξίζει δίκαιος

ἐπαινος. Συγχαίρομεν ὑμῖν ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐπιδραμιλεύομεν ὑμῖν ὁλόθυμον τὴν πατρικὴν καὶ πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐλογίαν καὶ εὐχὴν, δεόμενοι τοῦ Κυρίου ὅπως διαφυλάσῃ ὑμᾶς ὑγιεῖς καὶ ἀποδοτικούς καὶ ὅπως φωτίξῃ ὑμᾶς διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος Του, ὥστε νὰ ἀποβαίνετε εἰρηνοποιοὶ γινώσται καὶ διάκονοι τῆς ἀληθείας, ἡ ὁποία πράγματι ἐλευθερώνει ἀπὸ τὰς ψυχικὰς ἐμπλοκάς.

Ἰδιαιτέρως συγχαίρομεν τῷ Ἐντιμολογιωτάτῳ καὶ φιλότῳ Προέδρῳ τῆς Ἐταιρείας Καθηγητῇ κυρίῳ Κωνσταντίνῳ Βαβούσκῳ, Ἀρχοντὶ Μεγάλῳ Χαρτοφύλακι τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ σοφῷ πανεπιστημακῷ διδασκάλῳ καὶ ὁτρηρῷ συγγραφεῖ, διὰ τὸ πολυδιάστατον ἔργον καὶ τὴν μακροχρόνιον προσφορὰν αὐτοῦ εἰς τὴν Μακεδονίαν, τὰ Γράμματα, τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν κοινωνίαν, τὸ ἔθνος, καὶ ἐπικαλούμεθα ἐπ' αὐτόν πανοικί τὴν χάριν καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, ἥτις εἴη καὶ μετὰ πάντων ὑμῶν, τῶν προφρόνως ἐνταῦθα εἰς ὑπάντησιν ἡμῶν συναχθέντων, ἀδελφοί καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ λίαν ἡμῖν ἀγαπητά.

Ἐπιθυμοῦμεν νὰ προσθέσωμεν τὰ ἰδιαίτερα συγχαρητήρια καὶ τὴν εὐαρέσκειαν ἡμῶν εἰς τὸν Ἐντιμολογιώτατον κύριον Πρόεδρον τῆς Ἐταιρείας δι' ὅσα πρὸ ὀλίγου εἶπε περὶ καὶ ὑπὲρ τῶν δικαίων καὶ τῶν ἱστορικῶν προνομίων τῆς Μητρὸς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, δίκαια καὶ προνομίας διὰ τὰ ὁποῖα καὶ διὰ τὰς ὁποίας ὑπερεμάχησε καὶ ὑπερμαχεῖ ἀπὸ πολλῶν ἡδὴ ἐτῶν δίδων μαρτυρίαν καὶ ἱστορικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν τεκμηρίωσιν περὶ αὐτῶν, ἔτι δὲ περισσότερο συγχαίρομεν διὰ τὴν ἄψογον καὶ ἀπταιστον ἐκκλησιαστικὴν καθαρᾶν εὐουσαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, εἰς τὴν ὁποίαν διετύπωσε τὰς ἀπόψεις του».